

Oponentský posudek bakalářské práce **Moniky Dohnalové**
Spisovná a nespisovná čeština v prózách Michala Viewegha

Práce M. Dohnalové je věnována podle zadání problematice užívání nespisovných jazykových prostředků ve třech románech M. Viewegha; ve skutečnosti si však autorka všímá i dalších příznakových prostředků, expresivních, hovorových aj.

Práce je trochu zvláště členěna na Úvod (s. 6; značený jako kapitola I) a Vlastní práci (značenou jako kapitola II), kapitola II se přitom skládá z jediné subkapitoly – č. 2. Vedle stručné biografie M. Viewegha pojednává autorka v úvodních kapitolách rovněž o pojmech spisovná a nespisovná čeština, o spisovné češtině v současné české próze (s oporou o klasické studie A. Sticha) a o funkci nespisovných prostředků v krásné literatuře. Tyto subkapitoly mají k tématu předložené práce zřejmý vztah a jsou zpracovány vcelku vyhovujícím způsobem; výhrady lze mít k nedostatečnému odkazování na prameny – o co např. autorka opírá tvrzení (s. 9), že čtenáři u Vieweghových děl „*oceňují humor, hravost, čtivost a možnost ztotožnění*“? Podle mého názoru by bylo rovněž užitečné, kdyby se autorka seznámila důkladněji s dalšími pracemi P. Mareše k tomuto tématu – v seznamu literatury uvádí titul jediný.

Vlastní analýza je koncipována jako přehled nespisovných a občasných dalších příznakových prostředků v uvedených románech Michala Viewegha. Autorka se pokusila tyto prostředky systematicky excerpovat, utřídit je podle jazykových rovin a komentovat způsob jejich využití. Některé věci v její analýze i v přípravných kapitolách ovšem překvapují. Tak např. jistě neplatí, že (s. 20) koncovka –ové v 1. pl. životných maskulin „*bývá označována jako knižní*“ – opravdu by autorka pokládala za neutrální tvary Briti, Rusi, Noři, ekonomi, bratři Čapci? Nejasně se autorka vyslovuje o koncovce –ách (rovněž s. 20). Zvláštní je autorčin komentář k jmenným tvarům adjektiv – M. Dohnalová uvádí jako příklad jejich ironického užití spojení „*páně profesorova replika*“. Není jasné, proč autorka uvádí „*zdanlivě nedokončené věty*“ (s. 36) jako příklady nespisovnosti.

Zjištění, která uvádí autorka v závěru (s. 49), nejsou příliš sdělné ani přesné: srov. tvrzení, že romány M. Viewegha jsou „*psány převážně spisovným jazykem*“; „*Nejvíce nespisovných prvků se objevovalo v románu Zapisovatelé otcovský lásky*“; „*Nejvíce nespisovných prvků se nacházelo na rovině morfologické*“; „*Na rovině lexikální se objevovala slova expresivní, a to jak ta s expresivitou inherentní, tak v menší míře i slova s expresivitou adherentní*“; „*Nejčastější funkcí u Vieweghových románů, které jsem zkoumala, je funkce charakterizační*“; „*Viewegh se tak snaží napodobit běžnou komunikaci dětí/studentů*“; „*Užívání nespisovných prostředků se odvíjí od konkrétních příběhů, postav a situací*“ apod.

Celkově předložený text pokládám za nepřiliš kvalitní; domnívám se, že je možné předložit ho k obhajobě, a navrhuji hodnocení dobře.

Prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc.